

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

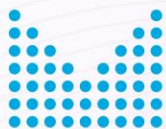
Výsledky kontrol vedení spisové služby

PhDr. Jiří Úlovec

Spisová služba

- Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby, ve znění pozdějších předpisů.
- Národní standard pro elektronické systémy spisové služby (dále jen „NSESSS“), zveřejněný ve Věstníku MV, částka 57/2017.

Spisová služba II

- Způsob vedení spisové služby:
 1. Podle ustanovení § 63 odst. 3 zákona č. 499/2004 Sb. vedou tzv. určení původci dokumentů, kterými jsou organizační složky státu, ozbrojené síly, bezpečnostní sbory, státní příspěvkové organizace, vysoké školy, zdravotní pojišťovny, právnické osoby zřízené zákonem, kraje a hlavní město Praha spisovou službu v elektronické podobě.
 2. Podle ustanovení § 63 odst. 3 zákona č. 499/2004 Sb., věta poslední, jsou obce s výjimkou hlavního města Prahy a další veřejnoprávní původci oprávněni rozhodnout, jaký způsob formy spisové služby zvolí.

Rozhodující část veřejnoprávních původců vykonává spisovou službu v elektronické podobě v elektronických systémech spisové služby.

Existuje však velké množství veřejnoprávních původců, kteří mohou volit způsob výkonu spisové služby.

Současná situace veřejné správy

Zdroje informací

1. Výsledky kontrolní činnosti prováděné příslušnými součástmi Ministerstva vnitra, státními archivy a dalšími kontrolními orgány.
2. Neformální zjištění při metodické pomoci jednotlivým součástem státní správy.

Z výsledků kontrolní a metodické činnosti plyne, že současný stav v oblasti vedení spisové služby veřejnoprávními původci dokumentů není dlouhodobě udržitelný.

Usnesení vlády ČR

Vláda České republiky uložila usnesením ze dne 3. října 2018 č. 630 ministři vnitra zajistit zpracování analýzy informačních systémů pro správu dokumentů s ohledem na připravovaný záměr zavedení jednotné spisové služby pro orgány státní správy a předložit výsledky této analýzy včetně návrhu dalších kroků do 31. března 2019 vládě České republiky.

Způsob provádění analýzy

1. Analýza řídicích dokumentů
2. Vzorky dokumentů
3. Dotazníky
 - pro používané eSSL a ISSD
 - pro služby vytvářející důvěru pro elektronické transakce.
 - pro personální zajištění spisové služby.
4. Pohovory s auditory
5. Očekávané výstupy: **Souhrnná analytická zpráva** o stavu správy dokumentů a spisové služby, **individuální kontrolní zpráva** pro každého respondenta analýzy.

Zjištění - souhrn

Základní problém: původci dokumentů neplní všechny povinnosti na stejné úrovni.

Zásadní nedostatky se objevují prakticky ve všech oblastech organizace spisové služby.

Výsledky zjišťování dokládají, že systém požadavků na zabezpečení výkonu spisové služby je nastaven správně.

Původci z oblasti územní samosprávy I.

- **Východisko**

1. Rozsah spisové manipulace do roku 2002 byl značně odlišný od rozsahu, kterého nabyla dnem 1. ledna 2003 (zákon č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů).
2. Ukončení činnosti okresních úřadů bez náhrady jejich činnosti v oblasti průběžné metodické pomoci a kontroly v oblasti spisové služby (státní okresní archivy nemohou plnit roli plnohodnotné náhrady).
3. Zavedení nového povinného komunikačního systému, informačního systému datových schránek.

Původci z oblasti územní samosprávy II.

- 4. Snaha o řešení nastalého problému alespoň částečně nápravou situace v nejviditelnější oblasti spisové služby, totiž v povinnosti vést spisovou službu v elektronické podobě (změna ustanovení § 63 odst. 3 AZ v říjnu 2012).
- 5. Problém – zákon č. 300/2008 Sb., nařizující kromě jiného územním samosprávným úřadům povinné používání informačního systému datových schránek, nebyl změněn. Obcím tak sice zůstalo zachováno právo volit způsob výkonu spisové služby, současně však musejí povinně přijímat elektronické dokumenty z ISDS a touto cestou je rovněž odesílat.

Zdroje informací

1. Zjištění učiněná osmi státními archivy při kontrolách výkonu spisové služby u veřejnoprávních původců dokumentů v létech 2016 až 2018.
2. Jedná se o shrnutí výsledků u celkem 944 původců dokumentů, z nichž 523 vede spisovou službu v elektronické podobě a 421 v podobě listinné.
3. Zjištění učiněná činností Ministerstva vnitra.

Výsledky zjišťování I.

- Původci nezřídili elektronickou úřední desku, umožňující dálkový přístup.
- Původci často nevydali interní akty nebo alespoň spisový řád se spisovým a skartačním plánem, upravující výkon spisové služby.
- Interní akty řízení k úpravě výkonu spisové služby jsou často příliš obecné, neúplné nebo neaktuální.
- Podací deník je sice často používán ve formě doporučeného tiskopisu, množství původců však používá jiný způsob odporující požadavkům (k evidenci slouží volné listy, za podací deník jsou vydávány knihy, obsahující sice předtištěné kolonky, ovšem jejich rozsah je neúplný).

Výsledky zjišťování II.

- Někteří původci vedou několik souběžných evidencí dokumentů, rozdělených nelogicky např. na evidenci dokumentů doručených s odpověďmi, na knihu odeslané pošty pro dokumenty vlastní a na evidenci spisů apod.
- Evidence nejsou na konci období, pro něž jsou vedeny (obvykle kalendářní rok) ukončovány, takže je možné dopisovat do již uzavřeného období další dokumenty.
- Největší pochybení jsou páchána při příjmu dokumentů: dokumenty nejsou evidovány v plném rozsahu, jejich převod do analogové podoby je nestandardní (výstupem je často prostá kopie doručeného dokumentu), zápisy do evidencí jsou neúplné (chybí některé důležité údaje jako např. odesílatel, věc), dokumenty nejsou řádně označovány podacími razítky, nejsou jim přidělována čísla jednací, samotné číslo jednací má chybnou podobu.

Výsledky zjišťování III.

- Řada původců není schopna při příjmu dokumentů v elektronické podobě potvrdit jejich příjem odpovědní zprávou.
- Velké chyby jsou zjišťovány při tvorbě a odesílání dokumentů (odesílání dokumentů podepsaných v listinné podobě a následně naskenovaných bez formálních znaků, nevyužívání ISDS, dokumenty jsou některými původci stále odesílány především v listinné podobě).

Návrh řešení I.

Provést skutečnou analýzu celkového zabezpečení výkonu spisové služby.

Prověřit rozsah všech funkcionalit systému spisové služby a jejich aktuálnost, vyhodnotit skutečné fungování a užívání systému spisové služby po stránce provozní a právní.

Návrh řešení II.

- Nejhorší situace: oblast samosprávných původců vedoucích spisovou službu v listinné podobě. Vzhledem k minimálnímu počtu zaměstnanců a plněných úkolů v oblasti vlastní i přenesené působnosti prakticky nemají možnost získat kvalifikované osoby, které by se na vedení spisové služby podílely. Zabezpečením výkonu jsou proto pravidelně pověřovány osoby, u nichž dochází k hromadění výkonu různých činností (kumulování funkcí).
- Při současném rozsahu požadavků na zabezpečení výkonu spisové služby nejsou schopni všem povinností dostát. Nebude-li změněn samotný systém ve vedení spisové služby a její rozsah, jiná nápravná opatření včetně důslednějších kontrol a pokutování za prohřešky nepomohou.

Návrh řešení III.

- Způsob nápravy situace v jejich případě je možný zejména přijetím následujících opatření
 1. Výrazné zjednodušení požadavků na vedení spisové služby, spočívající v převodu podstatné části přenesené působnosti na jiné subjekty.
 2. Úprava příslušných právních předpisů, ukládajících jim povinnosti stejné jako výrazně větším původcům dokumentů.
 3. Zavedení jednotných pravidel ve formě dostupného a jednoduchého nástroje pro vedení spisové služby v elektronické podobě („jednoduchá evidence dokumentů“).

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Děkuji Vám za pozornost

- PhDr. Jiří Úlovec, AS MV
- Jiri.ulovec@mvcvcr.cz